

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach	2,65 „
Na pocztę, już z odnośniami	2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 „
Na pocztę, już z odnośniami	8,87 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej.

OGŁOSZENIA:

na 4 a runie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w gułdenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie wch. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje.

Ogłoszenia przyjmują się do godz. 9 przed poł.

Sroda: Lucyny.
Czwartek: Lukasz ew.

|| CHOJNICE, czwartek dnia 18. października 1928 r. ||

Słońca wschód 6.27 zachód 17.04
Księżyca wschód 7.49 zachód 17.34

Ustrój parlamentarny na przełomie Niedomagania i wady dzisiejszego parlamentaryzmu (Z okazji oświadczenia premjera Bartla o kryzysie parlamentaryzmu.)

W ostatnich latach nietylko w Polsce, ale i w wielu innych krajach coraz to częściej odzywają się głosy, domagające się zreformowania parlamentaryzmu, który w wielu państwach w dzisiejszej swej postaci już nie jest w stanie iść po linii rozwoju państwa.

Parlamentaryzm współczesny tworzy bowiem ciała ustawodawcze (jak n. p. w Polsce) tak rozdrobnione w swym składzie tak ciężkie i chwiejne w działaniu, ciała wykazujące niepokojący często upadek obyczajowy, a przedewszystkiem tak katastrofalną dla państwa bezsilność, że znawcy parlamentaryzmu przepowiadają bliski jego koniec.

Jeszcze przed zmianą konstytucji włoskiej, która to zmiana, jak wiadomo, dała Italii nowy ustrój, — dyktator włoski Benito Mussolini oświadczył w wywiadzie prasowym, że „parlamentaryzm już się przeżył. Dawniej kilkaset posłów mogło z pożytkiem reprezentować naród, obecnie jednak szef rządu musi mieć władzę absolutną.“

Do powyższych słów Mussoliniego dodać nawiasem można, że Włochy zanim jeszcze stworzyły nowy, ich zdaniem lepszy ustrój, były zdaje się jedynym krajem w Europie w którym genialnie skonstruowana przez Mussoliniego ustawa wyborcza stworzyła warunki, gwarantujące silną i trwałą większość w parlamencie włoskim, posiadającą imponujący zasób energii i woli twórczej.

Słynny znawca parlamentaryzmu p. Charles Benoist wyraził się swego czasu, że „prawdziwy parlamentaryzm nie istnieje już od jakichś lat 25-ciu. Jednakże umiarkowaniem parlamentaryzm może zaświadczyć, że nie jest przeżytkiem, w przeciwnym zaś razie wszystko przemawia za tem, że nastąpi upadek parlamentaryzmu.“

Był czas, jeszcze przed przewrotem majowym ze kwestja naprawy ustroju parlamentarnego była aktualną w prasie polskiej.

Wówczas to poseł Stroński w „Warszawiance“ niedomagania parlamentaryzmu polskiego widział w naruszeniu koniecznej równowagi podstawowej między rządem, Prezydentem Rzpltej a Sejmem, dążącym do wszechwładzy, wysoce szkodliwy dla rozwoju państwa, dalej w braku trwałej większości, doprowadzającym chaos i rozprężenie w dziedzinie rządzenia krajem, w końcu w prawie zupełnej bezsilności Senatu i w upadku obyczajowym posłów i senatorów. Parlamentarzyści ten przepowiedział zniknięcie parlamentaryzmu, jeżeli on sam nie będzie czuwał nad podstawami swego istnienia, t. zn. nad równowagą władz, dobrem prawem wyborczym, zabezpieczeniem prac ustawodawczych i lepszym poziomem obyczajowym.

Poseł Poniatowski w „Kurjerze Porannym“ domagał się wówczas innego sposobu tworzenia rządu. Według autora rząd winien tworzyć się nie przez rokowania i intrygi kularowe, premier powołany przez Prezydenta nie powinien targować się ze stronnictwami, ale samodzielnie dobrać sobie musi ministrów i potem ze zdecydowanym programem zjawić się przed Sejmem.

„Kurjer Łódzki“ stwierdził znów wtedy, że idea udziału oraz kontroli narodu w dziedzinie rządów wykoszła się, a nawet zniekształciła całkowicie. Ciała ustawodawcze, mające wytyczyć drogi, po których państwo idzie w swym procesie rozwojowym nietylko nie są w stanie spełniać swej misji, ale rozbite i rozproszkowane w swym składzie częstokroć są jeno ciężką kulą u nóg państwa, hamując jego wysiłki i pacząc

jego poczynienia. Zamiast twórczego programu parlamenty wytwarzają atmosferę niepewności i chwiejności. Zdaniem tego pisma, zło leży w naszej fatalnej ustawie wyborczej, rozdrabniającej polityczne siły społeczeństwa.

Ostatnio kwestję kryzysu parlamentaryzmu zajął się premier Bartel, w wywiadzie, udzielonym „Kurjerowi Wileńskiemu“. Premier Bartel jest zasadniczo zwolennikiem kontroli rządu przez parlament i jawność działalności rządów uważa za trwałą i charakterystyczną przysięgę nowoczesnego państwa. W myśl tego więc powołanie władz rządowych powinno być atrybucją głowy państwa, a nie ciała, którego zadaniem jest kontrola tej władzy. Zdaniem premjera Bartla rząd

powinien w roku składać sprawozdanie z całości kształtu swej działalności i na tej podstawie może odbywać się dyskusja w Sejmie. Odpowiedzialność rządu przed parlamentem winna być jednak tak skonstruowaną, aby nie dawała pola do nadużyć politycznych i osobistych. Jedynie kierownik rządu, czyli premier winien odpowiadać za rząd przed parlamentem.

W sprawie ordynacji wyborczej zaznaczył premier, że wydaje mu się pożądanym podniesienie cenzusu wieku do lat 24 lub 25. Wzmocniłoby się przez to powagę aktu wyborczego i usunęło nierówności.

Wszystkie te wymienione głosy świadczą aż nadto wyraźnie, że ustrój parlamentarny nietylko w Polsce, ale i w innych krajach wchodzi na drogę przełomową.

Gmach parlamentaryzmu współczesnego zaczyna zarysowywać się poważnie i runie, jeżeli nie znajdzie w sobie żywotnych sił, narody zaś obiorą sobie inną formę mniej lub więcej demokratycznego rządzenia krajem.

Knowania przeciwko naszej niepodległości Monarchiści niemieccy, monarchiści rosyjscy i bolszewicy gotują czwarty rozbiór Polski

Niedawno wysiedlono z granic Polski kilku emigrantów rosyjskich. Znaczniejsza część wysiedlonych przypada na Wilno. O przyczynach tego dzienniki ogłaszają niezwykle sensacyjne rewelacje, jakie dopiero niedawno wyszły na jaw:

Rewelacje powyższe nie dotyczą oczywiście całości emigracji rosyjskiej w Polsce, ani też za granicą, lecz małej jej części.

Istnieje w Niemczech grupa rosyjskich monarchistów, która w kontakcie z nacjonalistycznym - monarchicznymi sferami Niemiec spekuluje najwyraźniej na „likwidację“ Polski. Działacze emigracji rosyjskiej wyjaśniają przyczyny tego zjawiska w sposób następujący:

Nacjonalistyczne Niemcy dążą do odzyskania utraconych prowincji zachodnich. Natomiast Polacy chronią Europę przed bolszewizmem i dlatego Europa jest teraz spokojna. — Nam zaś chodzi, żeby się ona bolszewików bała naprawdę i czuła ich bliskość bezpośrednio.

— Nie wierzymy, aby ustrój sowiecki przemiany został od wewnątrz. Wierzymy tylko w obcą interwencję. Gdy wybuchnie wojna, a Bolszewicy zwyciężą Polskę, niebezpieczeństwo bolszewików stanie się aktualne w Europie. Wtedy Niemcy otrzymają niejako „mandat“ na likwidację bolszewizmu, a czynić to będą przy pomocy emigracji rosyjskiej. My odrestaurujemy monarchję w Rosji, zaś Niemcy odzyskają w nagrodę utracone na rzecz Polski prowincje, jeżeli niewiecej — na przykład Litwę.

Dążymy więc do jednego celu: monarchiści rosyjscy, monarchiści niemieccy i... bolszewicy. Ci ostatni dążą również do zawojowania Polski, jako pierwszego etapu rewolucji międzynarodowej.

Porażka komunistów niemieckich Nie udało im się zebrać potrzebnej ilości głosów

przeciwko budowie pancernika
„Montag - Morgen“ donosi, że pod wnioskiem żądającym ogłoszenia plebiscytu w sprawie budowy pancernika, komuniści zbrali zaledwie 2 miliony podpisów, t. zn. o cały milion mniej, niż ilość głosów, otrzymanych przy wyborach do Reichstagu. Ponieważ do zarządzania plebiscytu potrzeba jest 4 milj. podpisów, więc jest rzeczą już pewną, że do plebiscytu nie dojdzie i że cała akcja komunistyczna w tej sprawie skończy się fiaskiem.

wej. Kto zaś będzie górą, my, czy bolszewicy — przyszłość to okaże.

Ile jest prawdy w tej sensacyjnej rewelacji — trudno stwierdzić. Warszawski „Kurjer Poranny“ przynosi dalszy jej ciąg bardzo szczegółowy, w której wymienia po kolei siedziby odnośnej monarchistycznej organizacji w Berlinie (która ma w połowie składać się z agentów czerewiczajki), następnie szczegółowo o takiej samej organizacji w Wilnie i Mińsku „Zielony Dąb“, oraz twierdzi dalej, że te właśnie organizacje przygotowywały („werbując młodych chłopców o gorącej głowie, żadnych sław bohaterkiej“) zaręczono zamach Kowderdy, jak później Trajkowicza, zamordowanego w poselstwie sowieckim, próby zamachu Wojciechowskiego, zamachu na Lizarewa w Warszawie itd.

Organizacją zaś monarchistyczną rosyjską kieruje organizacja niemiecka, obie one zaś razem utrzymują tajny kontakt nawet z Waldemarem — i rosyjscy bowiem i niemieccy spiskowcy pokładać mają wielkie nadzieje w konflikcie pomiędzy Polską a Litwą.

W Królewcu w początkach września odbył się miąd, według tych rewelacji tajna konferencja oficerów wywiadowczych sztabu litewskiego i niemieckiego, z udziałem emigrantów rosyjskich poczem odpowiednia spiskowa rosyjska organizacja powstała w Kownie. Nawet nieudany zamach na posła sowieckiego w Warszawie Walentynowiczówny, osobie, jak się później okazało, niemoralnej, która obecnie znajduje się w więzieniu wileńskim, również miał być dziełem tego samego spiskowego przymierza niemieckich i rosyjskich emigrantów, „przetykanych“ agentami czerewiczajki.

Za miesiąc odbędzie się koronacja króla albańskiego

Dziennik „Politika“ dowiadyuje się, iż przygotowania do koronacji króla Zogu posuwają się żywo naprzód. Ceremonja odbędzie się 28 listopada w Kroia, dawniej siedzibie Skanderberga. Ceremonjal odpowiadać będzie ceremonjalowi z czasów Skanderberga. Koła, zbliżone do rządu albańskiego wezmą udział w uroczystościach. Mają też podobno przybyć liczni książęta zagraniczni. Na razie wiadomo, iż przybędzie książę Hubert Italski wraz z księciem de Pola, oraz książę Cyryl bułgarski.

Z najbliższej okolicy.

Czersk. (Pan minister kolei Kuehn i Najprzew. Ks. Biskup Okoniewski w Czersku.) Z okazji otwarcia nowowbudowanej linii kolejowej Czersk — Kościerzyna przejeżdżał w ub. poniedziałek przez miasto nasze minister kolei pan Kuehn. Stacja miejscowa udekorowana była ślicznie wienkami, girlandami i zielenią. Na peronie zebrali się delegacje wszystkich miejscowych towarzystw z sztandarami, oraz przedstawiciele władz państwowych i komunalnych z p. burmistrzem Trybullą na czele. Także duchowieństwo miejscowe stawilo się na powitanie dostojnych gości. O godz. 12.30 w południe wjechał pociąg specjalny, wiozący wysokich reprezentantów, przy dźwiękach hymnu narodowego orkiestry „Sokoła” tutejszego, na peron dworca czerskiego. Wśród licznej świty, w towarzystwie naszego Najprzew. Ks. Biskupa Okoniewskiego,

wysiadał p. minister z pociągu, witany nasamprzód przez naczelnika stacji Czersk, p. Jereczka. Następnie przedstawiał p. burmistrz p. ministrowi poszczególne delegacje, z którymi serdecznie się witał. W kilku serdecznych słowach powitał p. ministra p. burmistrz Trybull w murach najmłodszego miasta na Pomorzu, wyrażając szczerze podziękowanie za uruchomienie linii kolejowej Czersk — Kościerzyna i wznosił trzykrotny okrzyk na cześć Rzplitej Polskiej wraz z jej ministrem kolei p. Kuehnem, który tłumy publiczności z zapalem powtórzyli. Po kilkuminutowym poście na stacji tutejszej udał się p. minister w dalszą drogę przez Laskowice do Bydgoszczy. — (Nieudane włamanie.) W jednym z ubiegłych wieczorów około godz. 9.30 usiłował pewien osobnik włamać się do mieszkania mistrza kowalskiego p. Berga na wybudowaniu pod Legbąd. W tym celu wybił kilka szyb w oknie, jednak że dzieci p. B. usłyszały brzęk łamanych szyb i

zbudzili matkę, co przeszkodziło opryszkowi, tak iż czmychnął on copędzej. Został on jednak przez p. B. rozpoznany i odpowiadać będzie za czyn swój przed sądem. Sprawę tę oddano sądowni.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Towarzystwo Pszczelnicze, Chojnice. W niedzielę, dnia 21 bm. odbędzie się zebranie miesięczne w lokalu p. Jażdżewskiego o godz. 2-giej po poł. Na porządku dziennym zazimowanie pszczoł i t. d. Zarząd.
Zebranie oficerów rezerwy. Dnia 20 bm. o godz. 20-tej odbędzie się zebranie członków koła oficerów rezerwy w Chojnicach w lokalu p. Kaletty. Na porządku dziennym będą omawiane bardzo ważne sprawy.
Tow. Sokół oddział dla starszych. Następane ćwiczenia odbędą się w piątek dnia 19 października br. o godz. 8.15 w gimnazjalnej hali ćwiczeń przy Konwicie, dalsze ćwiczenia odbędą się regularnie co poniedziałek i piątek pod kierownictwem druha prof. Szczepańskiego. O liczny udział prosi Zarząd.



Z górą 1000 firm prowadzą Nachtigal'a kawę-herbatę-kakao
Ueber 1000 Geschäfte führen Nachtigal - Kaffee - Tee - Kakao

Originalna paczka Oryginal - Packung	szlachetna kawa Edel — Kaffee			nadmierzająca kawa Sonder — Kaffee			domowa kawa Haus — Kaffee		
Nr.	52	48	44	40	36	32	28	24	20
250 gr. zł.	4.70	4.30	4.00	3.60	3.20	2.90	2.60	2.20	1.90
125 „ „	2.35	2.15	2.00	1.80	1.60	1.45	1.30	1.10	0.95

- W. Rataj, Tuchola ul. Swiecka 26
- K. Urbanowski „ ul. Rzeźnicza 1
- S. Wedelstädt „ ul. Swiecka 34
- E. Cichy Więcbork ul. Wyzwolenie 1
- B. Gruber „ ul. Hallera 22
- R. Kowall „ Rynek 6
- J. Nierzwicki „ ul. Hallera 13

- J. Ciepliński Chojnice Pl. Jerzego 7
- J. Doron „ Osada 2
- S. Jednoralski „ Osada 7
- J. H. Paetzold „ Rynek 21
- L. Rózek „ Gdańska 13
- Langowski Sępólno Hallera 3
- J. Wachholz „ Rynek 23

- J. Banach Kamień
- O. Krüger Kamiennica
- D. Daniel Łobżenica
- L. Landowski Pruszcz-Bagiennica
- L. Galikowski Rytel, pow. chojn.
- R. Mietz Sosno, pow. Sępólno
- J. Bartłomiejski Tuchola, Rynek 2.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych zawiadamia członków, że w poniedziałek, dnia 22. bm. wyświetlany będzie **bezpłatnie** w miejscowym „Kinie Nowości” film pod tytułem

Walka z gruźlicą

Przedstawienia odbędą się: **dla dzieci** I o godz. 9-tej. II. o godz. 11-tej. III. o godz. 14-tej.
dla dorosłych: I o godz. 18-tej II. o godz. 20.15 2179
 Urasza się o liczny udział członków kasy chorych. W razie wolnych miejsc mają dostęp także i nie-członkowie.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych.

Dziś, w środę o godz. 8-mej wiecz. w sali „Hotelu Centralnego“

wieczorek pożegnalny

znakomitego, światowej sławy psychologa **Fr. Kaszubowskiego.**

Wykonanie jedynie istniejące eksperymental—demonstracyjne

„Zagadka w człowieku“

SPIRYTYZM
 Śmierć, co nastąpi? Połączenie z drugim światem. Wywoływanie duchów.

HIPNOTYZM 2173
 Nowe eksperymenty. Między innymi wzruszająca tragedia snu: **Ostatnia noc skazanego na śmierć.** Podczas przedstawienia przygrywa orkiestra, składająca się z 8 osób. Otwarcie kasy o godz. 7-mej.

Kupię 250-1000 **gęsi.**

O oferty z podaniem ceny i stacji kolejowej uprasza **E. Goetz, Wąbrzeźno** telefon 174. 2174

Skóry surowe królicze, zajęcze kozie i inne

kupuję po cenach dziennych **Skóry garbowane i surowe przybory obuwnicze** **Fa. R. Gruszczyński** Chojnice, Człuchowska 5.

Najtańsze źródło zakupu!

M. NABOŻNY, Czersk

Tel. 2 ul. Kościuszki 25 Tel. 2 **skład maszyn i rowerów.**

Polecam z mego składu:

Maszyny rolnicze

Maneże, młócznie szerokomiotne, młócznie cepowe, młócznie z wałkami systemu „Gruse”, sieczkarnie, wialnie, śrutowniki, parniki Ventzkiego, Akra i gusowe, siewniki, pługi, brony, kultywatory, walce, siekacze i gnotowniki.

Maszyny do szycia

Singer'a, Veritas, Mundlos, Ameryka i Oryginal.

Rowery

Mifa, Brennabor, Viktoria, Opel, Weltrad, Pofabor, Lifag, Juventia, Exelsior, Puch, Cursor i Trianon.

Centryfugi

Milena, Milo, Milo - Juvel, Alfa, Dalia, Globus, Diabolo, Viking, Krupp, Standard itd. 2178

Ceny bardzo niskie!

Dogodne warunki spłaty (do 12 miesięcy). Części rezerwowe do wszelkich maszyn, centryfug i rowerów stale na składzie.

Własny warsztat reparacyjny!

Większa ilość

próżnych heczek dREW.

ma tanio na sprzedaż

Dom wysyłkowy Merkur

Chojnice.

Wszystkim biorącym udział w pogrzebie mojej najukochańszej **Zony, naszej drogiej matki** i za szczerze dowody współczucia składamy serdeczne podziękowanie.

Paweł Iwicki z dziećmi.

Chojnice, w październiku 1928 r.

Przetarg przymusowy

Dnia 18. bm. o godz. 17-tej sprzedam na podwórzu spedytora Nowackiego najwięcej dającym za got.

80 butelek wina.

Rogowski

Kom. sąd. Chojnice. 2183

Przetarg przymusowy

Dnia 18. bm. o godz. 17.30 sprzedam na podwórzu spedytora Nowackiego najwięcej dającym za got.

1 rower damski.

Rogowski

kom. sąd. Chojnice. 2184

Zgubiłem wykaz osobisty.

Jan Lichtenhagen Chojnice, Pietruszkowa 28.

Młodsza

dziewczyna

zaraz potrzebna.

2175 Dworcowa 4

Zgubiłem

wykaz osobisty i książkę wojskową.

Toperek Jan ul. Wysoka 33. 2166

Nieruchomość w Chojnicach

ul. Pocztowa 1. jest z polecenia prawnego właściciela Augusta Frydrychowicza Sopoty, przezemnie za każdą cenę do sprzedania. Zgłosz. do: **Jan Boyke, Sopoty, Bismarkstr. 14.**

Poszukuje

Zgubiłem pożyczki od 3-5000 zł.

na pierwszą hipotekę na 70 morg pierwszorządne gospodarstwo. Zgłosz. pis. do ekspedycji Dziennika Pomorskiego. 2180

Ogłaszajcie

w **Dzien. Pomorskim**

